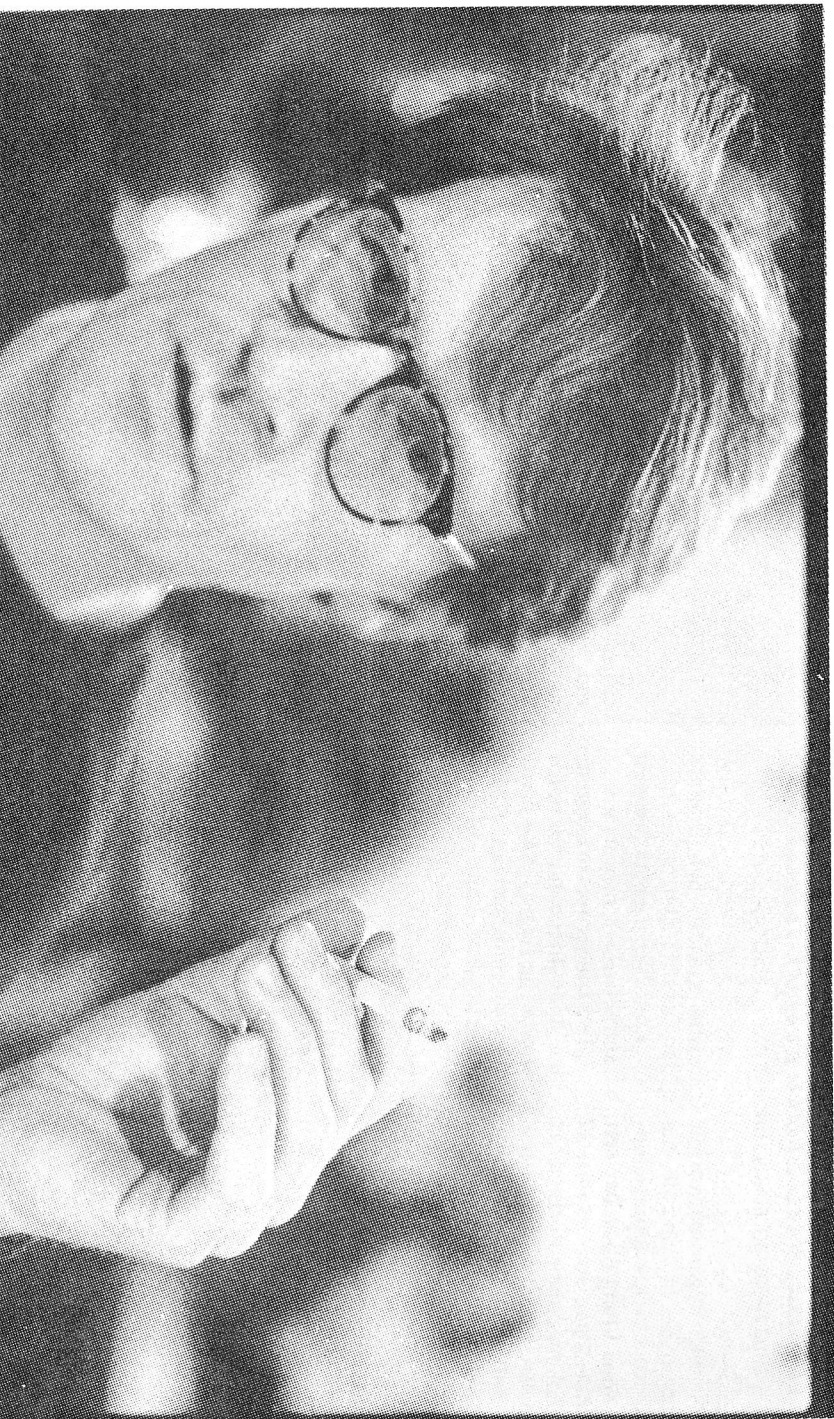

-Bättre intellektuellt klimat i Sverige

Thomas Söderqvist är en av många svenska akademiker som fann en födkrok i Danmark i mitten av 70-talet. Det var det nystartade universitetet i Roskilde som gav detta gyllene tillfälle. Sedan dess har Thomas blivit docent i vetenskapsteori i Göteborg men förblivit Danmark trogen.

– De första åren i Roskilde influerades starkt av den intellektuella vänstervågen som svepte över västvärlden. RUC, som det kallas, styrdes av principer om jordhåra problemlösande och studentmakt. Universitetet i Köpenhamn karaktäriserade man som svart och reaktionärt. Om man ska försöka göra en jämförelse med Sverige blir det väl närmast det traditionstunga Uppsala och det nydanande Umeå som kan ses som en jämförande kontrast.

Bättre i Sverige

– Men ganska snart kunde man se problemerna med Roskilde-modellen. Studenterna hade svårt att se bortom den egna kunskapsfhorisonten. De var dessutom fientliga mot den befintliga kunskapsstraditionen. De ville dessutom allfor snabbt omsatta det de latt sig i praktisk verksamhet.

Thomas Soderqvist ar inte sa imponerad av den danska hogre utbildningen, utan blivit mer positiv till den svenska och anglosaxiska modellen.

– Det marks en tydlig skillnad pa intellektuellt klimat nar jag trader in pa en institution i Danmark och Sverige. Hos svenska studenter finns en mer seriös inställning, en villighet till "scholarship". I Sverige slussas också en större andel studenter över till forskning.

– Det hänger samman med att grundutbildningen är kortare i Sverige, ungefär jämförbart med USA. Den danska

Thomas Söderqvist

grundutbildningen har av tradition varit minst fem år och avslutas med ett stort examensarbete, sk "speciale". Nivån på den ligger mellan C-uppsats och licentiat. Detta system liknar det tyska.

Utbildningskris

Thomas Söderqvists påstående om kvaliteten på den svenska forskningen är inte helt okontroversiell. En kritik mot det svenska systemet har varit en kraftig inriktning på små nyttobetonade delprojekt. Verkstadsgeolovets innovationer har flyttats över till forskningsmiljön. De stora forskningsvindarna däremot kommer ofta från Tyskland, som inte kräver redovisningar efter några få år. Denna jämförelse saknar enligt Thomas relevans.

– Det vore mer rimligt att jämföra Sverige med Hessen. Då blir resultatet inte lika nedslående.

Det danska utbildningssystemet har enligt Thomas Söderqvist hamnat i en akut kris. En anglosaxifiering är i full gång. Men det är den gamla skolan som ska genomföra förändringen.

– Det kommer att ge problem. Det finns en stor tröthet i den danska utbildningsmiljön. Den är innesluten i sig själv och förvånadsvård provinställ. Det slår igenom i uttryck som: "NN

har publiceret i internationalt anerkända tidskrifter". Som om det vore något märkvärdigt! Men det är ju en självklarhet för en universitetsforskare att skriva till en internationell publik.

Ovana vid jämförelser

– En forskningsvärdering har påtvingats av den nuvarande regeringen. Den har visat att tex lantbruksforskningen inte håller internationell klass.

– Det var en chock för danska forskare att bli internationellt jämförda. I Sverige är detta ganska etablerat.

Den danske utbildningsministern Bertel Haarder har sagt stor personlig prestige på att förändra utbildningssystemet. Han har kommit långt, men det avgörande steget – att ändra den sk "styrelsesloven" är ännu inte i hamn. Om han kommer att lyckas återstår att se, ett beslut i folketinget fattas troligen under hösten. Likheterna med de aktuella svenska förslagen tyder på att Bertel Haarder och vår egen utbildningsminister Per Unckel har haft intensiva kontakter.

Bra kulturspridare

Finns det då inget som talar till dansk fördel? Jo, påpassligt returnerar Thomas:

– Cafeerna. Inte minst Flo-ras kaffebar i Nørrebro, där vi befinner oss för tillfället.

– Och så Det kongelige Bih-

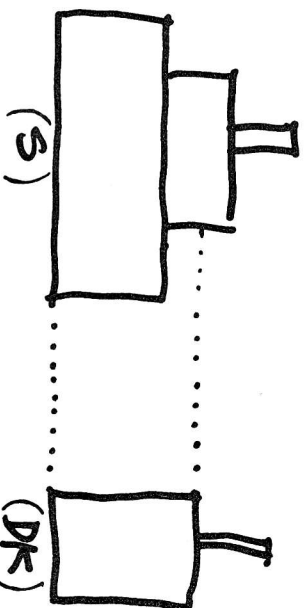
liotek, som har Nordens vackraste läsesal med gröna läslampor av glas.

– Danska akademiker är bra på att popularisera vetenskap. De skriver kulturartiklar och debattböcker på löpande band. De är bra kulturspridare för en bildad medelklass. Men det uppstår sällan några spännande idéer i den här miljön. Med få lysande undantag kopierar man bara. Det finns för litet intellektuell öppenhet.

– Sverige finns en intellek-

FOTO MADELINE SÖDER

Utbildningstärkor i Sverige och Danmark

Danmark har en mindre andel studenter än Sverige inom befolkningen. Detsamma gäller forskningen. Grundutbildningen i Danmark är normalt 5-6 år och avslutas med ett examensarbete som bedöms ligga mellan en C-uppsats och en lic-examen. Först därefter kommer studenterna i kontakt med forskningsmiljön. I Sverige är grundutbildningen 3 år. Därefter kommer studenterna i kontakt med forskningsmiljön, som är betydligt större än den danska.